

# Danyýl kitaby – ýüz ikinji

## *Habarçynyň Üçtaraplaýyn Ulanylyşy: Pygamberlik Dinamikasyny Aýan Etmek*

Jeff Pippenger  
2024-02-29

Iliýanyň üç esse ulanylyşy Hudaýyň ýerine ýetiriji höküminiň döwri içinde habary, habarçyny we hereketi öz içine alýar; bu döwür Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe kanunynyň güýje girmegi bilen başlanýar we synag möhletiniň ýapylmagyna çenli dowam edýär. Ýerine ýetiriji höküm Hudaýyň höküminiň merhemet bilen garyşyk bolan döwründen başlap, Onuň hökümleriniň merhemet bolmazdan soňky ýedi bela arkaly döküljek wagtyna çenli güýçlenip barýar.

Ähtiň Ähtiniň Habarchysy üçin ýoly taýýarlaýan habarchynyň üç görnüşli ulanylyşy, Hudaýyň derňew hökümindäki jemleýji döwürde ýüz kyrk dört münüň möhürleniş döwrüni kesgitleýän habary, habarchyny we hereketi öz içine alýar. Şol döwür Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýakynda geljek Ýekşenbe kanuny bilen tamamlanýar; hut şol wagtda Hudaýyň ýerine ýetiriji hökümleri başlanýar.

Çokundyryjy Ýahýa, Ähtiň Habarçysy bolan Mesih üçin ýoly taýýarlady, ol Danyýeliň dokuzynjy bap, ýigrimi ýedinji aýatyndaky ýerine ýetiriş hökmünde ähti tassyklamalydy. Şeýle etmek bilen, ol Mesihniň Öz ybadathanasyna birden gelmegi we Lewiniň ogullaryny päklemegi üçin hem ýoly taýýarlady; Mesih muny Öz üç ýarym ýyllyk gullugynyň başynda-da, ahyrynda-da etdi. Göni manydaky ybadathananyň arassalanmagy, Lewiniň ogullary hökmünde şekillendirilýänleriň jan ybadathanasyny arassalamak baradaky Onuň işiniň nyşanydy.

Ybadathanany hakyky manydaky ybadathanany arassalamak işi pygamberligiň berjaý bolmagydy, we Ol bu işi Ýahýa kitabyň ikinji baby, on üçden ýigrimi ikä çenli aýatlarynda ýerine ýetirende, Mukaddes Ruh şägirtleri Köne Ähtden bir parçany ýatlamaga gönükdirdi; ol parça Malaky üçünji babyň berjaý bolmagynda Onuň şägirtleri päkläp, arassalap çykarma işiniň bir bölegidi.

Ýahýanyň kitabyň şol böleginde Mesih Öz bedeniniň ybadathanasynyň ýykylan wagty, Ony üç günde täzeden galdyrtjakdygyny mälim etdi. Dawa edýän ýahudylar bilen bolan gepleşikde, Hirodes tarapyndan amala aşyrylan we hut şol ýylyň özünde tamamlanan göni manydaky ybadathananyň täzeden gurulmagynyň kyrk alty ýyl dowam edendigi hem goşuldy. Isa Öz şägirtlerini, Isanyň Öz Sözüniň içine perişdeleriň, Mukaddes Ruhun we pygamberleriň işi arkaly berkarar eden pygamberlik sözi bilen baglanyşykly kadalaryň biriniň mysaly arkaly päkläpdi.

Ol pygamberlik mysaly arkaly göçme manydaky zadyň ruhy zady aňladýandygyny görkezdi. Ol ybadathananyň nyşany hökmünde “kyrk alty” sanynyň pygamberlik açaryny goýdy. Musa ybadathananyň görkezmelerini almak üçin dagda bolan günleriniň sany “kyrk alty” bolupdy. “Kyrk alty” adam ybadathanasyny düzýän hromosomlaryň sanydyr. “Kyrk alty” butparazlyk, soňra bolsa papalyk tarapyndan depelenip taşlanan ruhy ybadathanany dikeltmekde ýerine ýetirilen ýyllaryň sanydyr (1798-den 1844-e çenli).

Ybadathananyň iki gezek arassalanylmagy üç gününň kyrk alty ýyla deňdiginiň nyşanyny öz içine alýar. Şeýle hem ol göni manydaky zadyň ruhy zady aňladýandygy baradaky ýörelgäni öz içine alýar. Bu hem pygamberligiň bir ýerine ýetmesini, hem-de onuň önünden aýdylmagyny aňladýardy. Iki gezek arassalanýş bir topara nädogry düşünilýän, başga bir topara bolsa aýan edilýän hakykaty aňladýar.

Iki päklenme, Hudaýyň ýygnaýynyň bozulyp, «ýylanlaryň zynaçy nesli» derejesine ýetiren, özlerine nyşan gönüden-göni düşündirilip durka-da nyşan gözleýän bir döwri görkezýär; sebäbi beriljek ýeke-täk nyşan üç gününň içinde täzedan dikeldilýän ybadathananyň weýran edilmeginiň nyşanydyr.

Eý ýylanlaryň nesli, siz ýaman bolup, nädip ýagşy sözleri aýdyp bilýärsiňiz? Çünki agzyň aýdýany ýüregiň dolulygyndandyr.... Şondan soň kanunçy alymlaryň we fariseýleriň käbirleri Oňa ýüzlenip: «Mugallym, Senden bir alamat görmek isleýäris» diýdiler. Emma Ol olara jogap berip diýdi: «Ýaman we zynahor nesil alamat gözleýär; ýöne oňa Ýunus pygamberiň alamatyndan başga hiç bir alamat berilmez. Çünki Ýunus üç gün, üç gije äpet balygyň garnynda bolşy ýaly, Ynsan Ogly hem ýeriň ýüreginde üç gün, üç gije bolar». Matta 12:34, 38–40.

Ähtiň Ähtiniň Habarçysynyň, Ýahýanyň ikinji babynda bolşy ýaly, öz ybadathanasyna birden gelmeginiň ähli üç berjaý edilişinde-de şu pygamberlik häsiýetleriniň ählisi görkezilýär.

Ýahudylaryň Pasha baýramy golaýlapdy, Isa bolsa Iýerusalime çykdy. Ol ybadathanada öküž, goýun we kepderi satýanlary, hem-de pul çalşýanlaryň oturanlaryny tapdy. Şeýle hem, ownuk ýüplerden gamçy ýasap, olaryň ählisini, goýunlary we öküžleri hem goşup, ybadathanadan kowup çykardy; pul çalşýanlaryň pullaryny seçip dökdi we stollaryny agdardy. Kepderi satýanlara bolsa: «Bulary bu ýerden alyň; Atamyň öýüni söwda öýüne öwürmän» diýdi. Şonda onuň şägirtleri: «Seniň öýüne bolan yhlasyň meni iýip gutardy» diýip ýazylan sözi ýatlaryna saldylar. Şondan soň ýahudylar oňa jogap berip: «Bu işleri edýänligiň üçin bize nähili alamat görkezýärsiň?» diýdiler. Isa olara jogap berip: «Bu ybadathanany ýykyň, Men ony üç günde täzedan galdyryryn» diýdi. Şonda ýahudylar: «Bu ybadathana kyrk alty ýylda guruldy, Sen ony üç günde täzedan galdyryjakmy?» diýdiler. Emma Ol Öz bedeniniň ybadathanasy hakynda aýdýardy. Şonuň üçin Ol ölüp direlenden soň, şägirtleri munuň hakda olara aýdandygyny ýatladylar; şeýlelikde, olar Mukaddes Ýazgylara hem-de Isanyň aýdan sözüne iman etdiler. Ýahýa 2:13–22.

Ähtiň Habarchysy Lewiniň ogullaryny Hudaýyň Sözüni aňladýan “kümüş” we imany aňladýan “altyn” ýaly saplamaly hem-de arassalamaly idi. Ähtiň Habarchysy Öz şägirtleriniň pygamberlik “sözündäki” “imanyň” artdyrmak arkaly olary saplardy. Ol pygamberlik sözi saplamak, emma şol bir wagtda-da arassalap çykarmak üçin niýetlenendi. Onuň pygamberlik Sözi hemişe bir synagy aňladýar, we Hut Onuň pygamberlik Sözüniň üsti bilen Lewiniň ogullary Onuň Öz ybadathanasyna duýdansyz gelýän döwründe arassalanyp çykarylýar.

“Onuň elinde harman ýelegi bardyr, we Ol öz harmanyň düýpli arassalap, bugdaýyny ammara ýygnaý. Matta 3:12. Bu arassalanma wagtlarynyň biri-di. Hakykatyň sözleri arkaly saman bugdaýdan aýrylýardy. Köpüsi ýazgarmany kabul etmek üçin aşa puçsyratdylar we

özlerini aklaýardylar, pesgöwünlilikli ýaşayşy kabul etmek üçin bolsa dünýäni aşa söýýändigleri sebäpli Isadan ýüz öwürdiler. Köp adamlar häzirem şol bir zady edýärler. Häzirki wagtda-da ruhlar, Kapernaumdaky sinagogada bolan şol şägirtleriňki ýaly, synagdan geçirilýär. Hakykat ýüreklerine ýetirilende, olar öz durmuşlarynyň Hudaýyň erkine laýyk gelmeýändigini görýärler. Olar özlerinde düýpli üýtgeşmäniň zerurdygyny görýärler; emma özüni inkär edýän işi öz üstlerine almaga islegli däldirler. Şonuň üçin olaryň günäleri ýüze çykarylýan gaharlanýarlar. Olar: ‘Bu agyr sözdür; muny kim diňläp biler?’ diýip hüňürdeşip, şägirtleriň Isany terk edişleri ýaly, närazy bolup gidýärler.” The Desire of Ages, 392.

«Kapernaumdaky sinagogada» «synagdan geçirilen şol janlar», Mesih öz tenini iýmelidigini we Öz ganyny içmelidigini aýdanda, Onuň ruhy hakykaty beýan etmek üçin Öz hakyky tenini ulanýandygyna düşünmekden ýüz dönderdiler. Bu, Onuň Ýahýa kitabyň ikinji babynda ybadathana barada beren pygamberlik nyşanlamasynyň hut özidi. Hakyky zadyň ruhy zatdan öň gelýändigini we oňa wekilçilik edýändigini baradaky ýörelge olaryň eşitmäge meýilli bolmadyk «agyr söz» hökmünde ykrar edilende, olar yzlaryna dolanyp, mundan beýläk Onuň bilen ýöremediler. Bu waka Ýahýa kitabyň altynjy baby, altmyş altynjy aýatynda (666) bolup geçdi; bu bolsa tizden geljek ýekşenbe kanunyny aňladýar; ol bolsa öz gezeginde 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabry bilen nyşanlanypdy, şol hem öz gezeginde Kalwari haçy bilen nyşanlanypdy.

Şol wagtdan beýläk Onuň şägirtleriniň köpi yzlaryna dolandylar we indi Onuň bilen bile ýöremediler. Ýahýa 6:66.

Ýahýanyň ikinji babynda Mukaddes Ruh şägirtleriň aňyny Hudaýyň yhlasyny beýan edýän pygamberlige “ýatlamaga” gönükdiripdi, hem-de “yhlasly” sözi hem ýewreýçe, hem-de grekçe “gabanjaň” sözi bilen şol bir sözdür.

Çünki Seniň öýüne bolan yhlas meni iýip gutardy; we Seni ýazgarnalaryň ýazgarmalary meniň üstüme düşdi. Zebur 69:9.

Hudaýyň yhlasy, ýagny Onuň gabanjaňlygy, Hudaýyň gabanjaň Hudaý hökmünde häsiýetiniň bir tarapyňy aňladýar; Onuň gabanjaňlygy Özünden ýigrenýänleriň üstüne üçünji we dördünji nesilde aýan bolýar. Ýahýa Injiliniň ikinji babynda Mukaddes Ruh Ähdiň Ilçisi tarapyndan amala aşyrylýan päklänmäniň dördünji we soňky nesilde bolup geçýändigini berkarar edýärdi, emma soňky nesliň kasesi dolanda hem üçünji nesilden heniz diri galan käbirleri hemişe bolýar. Şol nesil ýylanlar tohumyndan bolan zynaçy bir nesildir.

Musa dördünji nesli wekilçilik edýärdi, hut şol döwürde hem Musa kyrk alty günün dowamynda ybadathanany gurmak barada görkezme aldy. Şol günlerde ol kanuny aldy; kanunyň ikinji tabşyrygynda Hudaýyň gabanjaňlygynyň üçünji we dördünji nesillerde aýan bolýandygy görkezilýär.

Soňra Ol Abrama şeýle diýdi: «Muny anyk bil: seniň nesliň özlere degişli bolmadyk bir ýurtda gelmişek bolar, olara gulluk ederler; we olar olary dört ýüz ýyl jebir-jepa astynda saklarlar. Emma olaryň gulluk etjek şol milletini Men höküm ederin; ondan soň olar uly baýlyk bilen çykarlar. Sen bolsa atalaryň ýanyna parahatlykda gidersiň; seni oňat garrylykda jaýlarlar. Emma dördünji nesilde olar ýene şu ýere gelerler; çünki amorlylaryň etmiş entek doly

möçbere ýetmedikdir». Gelip çykyş 15:13–16.

Gadymy Ysraýylyň soňky neslinde, Petrusyň “ruhy öý” diýip atlandyran Hristian ybadathanasynyň ybadathanasy bina edildi. Şol taryhy döwürde Hudaý Öz gayraty bilen ybadathanany tämizlände, Öz gabanjaňlygyny iki gezek ýüze çykardy. 1844-nji ýylda Hudaý Milleritleriň ruhy ybadathanasyny galdyrdy, we ýene bir gezek öňki saýlanan halkyň ýanyndan geçip gitdi. Şol taryhda Ähtiň Habarçysy 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda birden geldi.

Onuň peýda bolmagyna William Milleriň gullugy arkaly taýýarlyk görüldi. Protestantlar bilen Milleritler 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabryna ýakynlaşanlarynda, iki synag topary synagdan geçirildi. Protestantlaryň synagy ahyrzaman döwründe, 1798-nji ýylda birinji perişdäniň gelmegi bilen geldi. Lewi ogullaryny hem “arassalamaly, hem-de saplamaly” bolan habaryň 1831-nji ýylda resmi görnüşe getirilmeginden soň, 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda birinji perişdäniň habary güýçlendirilende, Protestantlaryň synagy başlandy. 1844-nji ýylyň 19-njy aprelinde Protestantlar synagdan geçip bilmediler we Wawilonyň gyzlaryna öwürüldiler.

Soňra ikinji perişde gelip ýetdi, şondan soň Milleritleriň imany synagdan geçirildi, we arassalama hem-de saplama ýerine ýetirildi. Ikinji perişdäniň habary awgustyň on ikisinden on ýedisine çenli Exeter çadyr ýygnaгыnda kuwwatlandyrylanda, Milleritleriň arasyndaky paýhaslylar bilen akmaklaryň aýrylyşygy, ýagny olaryň bölünip saýlanyşynyň synagy amala aşyryldy.

Akyllylar bilen akmaklaryň arasyndaky tapawut ýagdyr; ol bolsa Ýarygije Gykylygynyň pygamberlik habarydy. Üçünji perişde 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda gelende, ybadathana (kyrk alty ýylyň içinde) gurulyp tamamlanypdy. Şol pursatda Ähtiň Habarçysy Öz ybadathanasyna duýdansyz geldi.

Mesihniň mukaddes mekanyň arassalanylmagy üçin iň mukaddes ýere Baş Ruhanymyz hökmünde gelişi, Daniel 8:14-de görkezilişi ýaly; Ynsan Oglunyň Gadymy Günleriň huzuryna gelişi, Daniel 7:13-de beýan edilişi ýaly; hem-de Rebbiň Öz ybadathanasyna gelişi, Malakynyň öňünden aýdyşy ýaly — bularyň hemmesi şol bir wakanyň beýanydyr; munuň özi, şeýle hem, Mesihniň Matta 25-däki on gyz baradaky timsalynda beýan edişi ýaly, giýewiň toýa gelişi arkaly hem şekillendirilýär». Beýik göreş, 426.

Şonda Ähtiň Habarçysy Malakiýanyň üçünji babynda Lewi ogullary hökmünde görkezilen Millerit şägirtlerini päkläp we arassalap başlamak işine girdi.

“Birinji we ikinji perişdeleriň habarlary astynda Ýigidi garşy almaga çykan köpleri, dünýä berilmeli bolan üçünji, soňky synag habaryny ret etdiler; hem-de soňky çagyryş edilende hem şoňa meňzeş ýagdaý eýelener.”

“Bu timsalyň her bir aýratynlygy üns bilen öwrenilmelidir. Biz ýa paýhasly gyzlar, ýa-da akylsyz gyzlar hökmünde görkezilýäris.” Review and Herald, 1899-njy ýylyň 31-nji oktýabry.

Ilkinji perişdäniň habary 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda güýç bilen berjaý edilende, köpler Millerçiler hereketine goşuldylar. Soňra 1844-nji ýylyň 19-njy aprelinde uly bir topar şol hereketden çykdy. 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda bolsa, döp bolan garaýşa görä, takmynan elli jan iman arkaly Iň Mukaddes Ýere girdi. Ilkibaşda üçünji perişdäniň nuruna eýerenleriň sany

takmynan elli jan diýip kabul etsek, onda birinji we ikinji perişdäniň habarlaryny kabul edenleriň “köpüsiniň” “üçünji, iň soňky synag habaryny ret edendigi” bize habar berlende, munuň manysy näme?

Ähtiň Habarçysy duýdansyz Öz ybadathanasyna geldi we üçünji perişdäniň tejribesine eýerip giren elli adama gökdäki mukaddes ýeriň nuruny hem-de üçünji perişdäniň habaryny açdy, emma olar ilki başda dargadyldy. Şondaky olaryň lapykeçligi birinji lapykeçlikden hem uludy, ýöne Waýt uýamyzyň habar berşi ýaly, olaryň lapykeçligi haçdan soňky şägirtleriňki ýaly uly däl.

Iki ugurdaş taryhlaryň ikisinde-de, Mesih ruhdan düşenlere Öz pygamberlik Sözüni açdy, hem-de 1850-nji ýyla çenli Uýam Waýt özüniň Rebbiň şol wagtda Öz halkyny ýygnamak üçin elini ýene uzadýandygyny görkezilendigini aýdýar.

“1850-nji ýylyň 23-nji sentýabrynda Reb maňa Öz halkynyň galan bölegini yzyna getirmek üçin elini ikinji gezek uzadandygyny we bu ýygnaýş döwründe tagallalaryň iki esse artdyrylmalydygyny görkezdi. Dargadylyş döwründe Ysraýyl uruldy we parçalandy; emma indi, ýygnaýş döwründe, Hudaý Öz halkyny sagaldar we olaryň ýaralaryny sarar. Dargadylyşda hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalar juda az täsir etdi, juda az zady ýerine ýetirdi ýa-da hiç zat etmedi; emma ýygnaýş döwründe, Hudaý Öz halkyny ýygnamak üçin elini uzadanda, hakykaty ýaýratmak ugrunda edilen tagallalar niýetlenen täsirini ýetirjekdir. Ähli adamlar bu işde birleşmeli we yhlasly bolmalydyr. Men, bizi häzir ýygnaýş döwründe dolandyrmak üçin dargadylyşdan mysallara salgylanmagyň kim üçinem utançdygyny gördüm; çünki Hudaý häzir biziň üçin şol wagtda edişinden artyk zat etmese, Ysraýyl hiç haçan ýygnaalmazdy. Hakykaty wagyz etmek nähili zerur bolsa, ony gazetde neşir etmek hem sonça zerurdyr.” Review and Herald, 1850-nji ýylyň 1-nji noýabry.

Haçda şägirtler dargadylypdy, we şol taryhda, üç günden soň, Ol dargan şägirtlerini ýygnamaga başlady. 1844-nji ýylyň ahyryndan takmynan üç ýyl geçenden soň, Mesih Öz dargan süriisini ýygnamaga başlady. Şol taryhda Ol Öz halkyna neşir işine başlamaga hem-de Habakkugyň iki tablisiniň ikinjisini neşir etmäge ýolbaşçylyk etdi; ol 1850-nji ýylyň ahyrynda taýýarlanylady, soňra bolsa 1851-nji ýylyň ýanwar aýynda Review and Herald-da satuwa hödürülenip başlandy.

1843-nji ýylyň çyzygysy birinji we ikinji perişdeleriň habarlarynyň taryhynda galdyrylan, ybadathanany arassalan habaryň fiziki beýany bolupdy. Üçünji perişdäniň gelmegi bilen, Hudaý Öz işini tamamlap, Öz halkyny öýüne alyp gitmegi niýet etdi, emma olar gadymy Ysraýyl ýaly pitne çykardylar, şonda hem gadymy, hem-de häzirki zaman Ysraýylyna çölde sergezdan gezmek tabşyryldy. Eger üçünji perişdäniň ýagtylygyny başda kabul eden şol Adventistler, öz habarlarynyň fiziki beýany bolan 1850-nji ýylyň çyzygysyny göterip, iman bilen öňe giden bolsadylar, Isanyň ikinji gelişini getirip, öýlerine gidip bilerdiler. Emma olar Ýeşuwa bilen Kalebiň, hem-de wepasyz on ıçalyň taryhyny gaýtalamaga ýazgydadylar.

“Adwentistler, 1844-nji ýyldaky beýik lapykeçlikden soň, imanlaryna berk ýapyşyp, Hudaýyň açylyp barýan tagdyrlaýyn ýolbaşçylygyna agzybirlikde eýerip, üçünji perişdäniň habaryny kabul edip, ony Mukaddes Ruhnyň güýjünde dünýä ygylan eden bolsadylar, Hudaýyň gutulyşyny görerdiler, Reb olaryň zähmetleri bilen kuwwatly işler ederdiler, iş tamamlanardy, we Mesih öz

halkyny sylagyna kabul etmek üçin eýýäm gelmiş bolardy. Emma lapykeçlikden soň gelen şübhe we näbellilik döwründe adwent ynanýanlarynyň köpüsi imanlaryny taşladylar.... Şeýlelikde iş bökdeldildi, we dünýä garaňkylykda galdy. Eger tutuş Adwentist bedeni Hudaýyň buýruklary we Isanyň imany üstünde birleşen bolsady, taryhymyz nähili-de giňden başgaça bolardy!” Evangelism, 695.

Çokundyryjy Ýahýa bilen William Miller Mesihni birden gelmegine hem-de Mukaddes Ruhun güýji astynda gutulyş habaryny bütün dünýä ýetirjek bir halky päklemegine ýol taýýarladylar. Mesihniň şägirtleri özülerine tabşyrylan işi ýerine ýetirdiler, emma Adventizmiň başlangyjy muny amala aşyrmady. 1856-njy ýyla çenli olar Laodikiýanyň ýagdaýyna düşdüler, “ýedi wagt” baradaky öňe giden ýagtylygy ret etdiler we 1863-nji ýylda ýakyn wagtda çykjak ýekşenbe güni kanunyna çenli uzap gidýän barha artýan pitneçilik işini başladylar. 1863-nji ýylyň pitnesi on ıçalynyň pitnesi arkaly öňünden şekillendirilipdi. Çölde kyrk ýyl sergezdançylyk edilenden soň, gadymy Ysraýyl şol bir synaga ýene-de getirildi; şeýlelikde bu, häzirki Ysraýylyň başlangyç synagyna täzedan getirilmeginiň bir nusgasyny berdi.

Kadeşde on ıçalynyň gozgalaňy kyrk ýyldan soň ýene-de Kadeşde gaýtalandy. Kyrk ýyllyk çöl sergezdanlygynyň döremegine sebäp bolan on ıçalynyň şol gozgalaňy, häzirki Ysraýylyň öz üstüne Laodikiýanyň çöli boýunça öz sergezdanlygyny getiren 1863-nji ýylyň gozgalaňyny aňladýar. Kyrk ýylyň ahyrynda gadymy Ysraýyl ýene Kadeşe getirildi; şeýlelikde bu, 1863-nji ýylyň gozgalaňynda Millerit Adventizmini arassalan synagyň, Ähtiň Habarçysy Öz ybadathanasyna ýene duýdansyz gelende, täzedan gaýtalanjakdygyny görkezýär.

Biz bu gözlegi indiki makalada dowam etdireris.

Gilgady we Başany basyp almakda, kyrk ýyla golaý öň, Kadeşde bolup, Ysraýyly çöldäki uzak ýyllap sergezdanlyga höküm eden wakalary ýatlaýanlar köp boldy. Olar ıçalylaryň Wada berlen ýurt hakyndaky habarynyň köp babatda dogrudygyny gördüler. Şäherler diwar bilen gurşalandy we örän uludy, hem-de olarda ägirtler ýaşaýardy; olaryň ýanynda ýewreýler diňe jüjedi. Emma indi olar atalarynyň weýrançylykly ýalňyşlygynyň Hudaýyň gudratyna ynamsyzlyk etmek bolandygyny görüp bildiler. Diňe şu zat olaryň şol bereketli ýurda derrew girmegine päsgel beripdi.

“Olar ilk gezek Kanaana girmäge taýýarlanyp duranlarynda, bu işe häzirkiden has az kynçylyk ýoldaşlyk edýärdi. Hudaý Öz halkyna, eger Olar Onuň sesine gulak assalar, Özüniň olaryň öňünden gidip, olar üçin söweşjekdigini wada beripdi; şeýle hem, ýeriň ýaşaýjylaryny kowup çykarmak üçin sary arylary iberjekdigini aýdypdy. Milletleriň gorkusy heniz giňden oýandyrylan däl, olaryň öňe ilerlemegine garşy durmak üçin-de kän taýýarlyk görülmädi. Emma Reb indi Ysraýyla öňe gitmegi buýranda, olar oýa we güýçli duşmanlaryň garşysyna ilerlemelidilerdi hem-de özüleriniň golaýlaşmagyna garşy durmaga taýýarlanyp duran köp sanly we gowy tälim alan goşunlar bilen göreşmelidilerdi.”

“Og we Sihon bilen bolan göreşlerinde halk, atalarynyň şeýle göze ilginç derejede şowsuzlyga uçran şol synagynyň öňüne ýene getirildi. Emma bu synag, Hudaýyň Ysraýyla öňe gitmegi buýran wagtyndakydan has-da agyrdy. Rebbiň ady bilen buýruk alnanda öňe gitmekden ýüz dönderendikleri sebäpli, olaryň ýolundaky kynçylyklar ep-esli artdy. Hudaý Öz halkyny heniz

hem şeydip synag edýär. Eger olar synaga çydap bilmese, Ol olary ýene şol bir nokada getirýär, we ikinji gezek synag has ýakyndan gelip, öňküsinden has agyr bolýar. Bu ýagdaý olar synagy geçýänçä, ýa-da eger olar heniz hem boýun egmeýän bolsalar, Hudaý Öz nuruny olardan yzyna çekip, olary garaňkylykda goýýança dowam edýär.” Ata-babalar we pygamberler, 436, 437.